

Dermatofüütide laboratoorne diagnostika

Miks?

Dermatofüütia on maailmas laialt levinud - seda põeb 10-15% inimestest. Sagedasemad patogeensed tüved kuuluvad perekondadesse *Trichophyton*, *Microsporum* ja *Epidermophyton*. Kogu maailmas ja ka Eestis on levinuimaks haigustekitajaks *Trichophyton rubrum*.

Kellele?

Dermatofüütidele tüüpilise kliinilise leiu korral (küüne kahjustus algab tipmiselt või küüne külgedelt) on kiireimaks diagnostikavõimaluseks dermatofüütide DNA paneel. Samas, **vähem tüüpilise küünekahjustuse korral**, mil küüne **kahjustus on proksimaalne** (küünevallist lähtuv) või **pindmise haigusvormi** (näiteks pindmine valge onühhomükoos) korral, on võimalik patogeenide spekter tunduvalt laiem ning seeneliigi täpsemaks määramiseks tuleks eelistada külvimeetodit. Hallitusseene infektsiooni korral on sageli tegemist traumajärgse infektsiooniga ning tüüpilisel juhul on kahjustunud ainult üks küüs. Tuleks meeles pidada, et olles teostanud esmase küüne seenhaiguse diagnostika DNA paneeliga ning saades negatiivse vastuse, tuleks seeninfektsioonile **iseloomuliku kliinilise leiu korral** teha kordusuuring mikroskoopia ja/või külvimeetodil. Mikroskoopia võimaldab küll seene esinemise kindlaksmääramise küünes, nahas või juustes, kuid ei võimalda määrata tekitaja liiki. Liigi määramine on sageli oluline kõige efektiivsema raviskeemi valimiseks.

Kuidas?

Traditsiooniline seenhaiguste diagnostika hõlmab klassikalist mikrobioloogilist külvi ning algmaterjali mikroskoopiat. Mikroskoopia vastus saabub tavaliselt 2-3 tööpäeva jooksul, külvi puhul positiivne vastus 10-15 päevaga ning lõplik negatiivne vastus 21. päeval. SYNLAB Eesti kasutab dermatofüütide ning *Candida* infektsioonide määramiseks DNA paneeli, mille puhul saab vastuse **oluliselt kiiremini** - kuni kolme tööpäeva jooksul. Kuna enne suukaudse ravi alustamist peab diagnoos olema kinnitatud laboratoorselt, on molekulaardiagnostikat (DNA paneeli) kasutades võimalik ka **ravi alustada kiiremini**.

SYNLAB Eesti klienditugi

Tel: 17123

E-post: klienditugi@synlab.ee

www.synlab.ee

Dermatofüütide laboratoorne diagnostika

Arsti meelespea

Dermatofüütia kliinilised vormid ja vastav laboratoorne diagnostika

Kliiniline vorm	Tekitaja	Kliinilised sümptomid	Laboratoorne diagnostika
JALGADE JA VARBAKÜÜNTE SEENHAIGUS	Dermatofüüdid perekondadest <i>Trichophyton</i> , <i>Epidermophyton</i>	Naha ketendus ja/või punetus, matsereerumine jalatallal, varvaste vahel, jalanaha lõhenemine, villide esinemine jala külgedel, küüne värvi muutused, küüneplaadi paksenemine, murdumine, kihistumine, kahjustus lähtub eelkõige küüne tipust või külgedelt	Esmane diagnostika: dermatofüütide DNA paneel või mikroskoopia + külv Ravijärgne kontroll: mikroskoopia + külv
	Hallitusseened perekondadest <i>Aspergillus</i> , <i>Fusarium</i> , <i>Scopulariopsis</i> jt	Küüneplaadi paksenemine, lagunemine, värvumine kollakaks, mustaks, pruuniks või roheliseks. Tavaliselt kahjustunud ainult üks küüs, sageli anamneesis trauma.	Esmane diagnostika: mikroskoopia + külv Kinnitav diagnostika: sama seeneliigi korduv isoleerimine külvis
	Pärmseened perekonnast <i>Candida</i>	Põletik (valulikkus, turse, punetus) küünevalli piirkonnas	Esmane diagnostika: <i>Candida</i> DNA paneel + mikroskoopia
KÄTE JA SÕRMEKÜÜNTE SEENHAIGUS	Dermatofüüdid perekondadest <i>Trichophyton</i> , <i>Epidermophyton</i>	Naha ketendus ja/või punetus, naha kuivus ja lõhenemine, villide esinemine, küüne värvi muutused, küüneplaadi paksenemine, murdumine, kihistumine, kahjustus lähtub eelkõige küüne tipust või külgedelt	Esmane diagnostika: dermatofüütide DNA paneel või mikroskoopia + külv Ravijärgne kontroll: mikroskoopia + külv
	Pärmseened perekonnast <i>Candida</i>	Põletik (valulikkus, turse, punetus) küünevalli piirkonnas	Esmane diagnostika: <i>Candida</i> DNA paneel + mikroskoopia
KEHANAHA SEENHAIGUS	Dermatofüüdid perekondadest <i>Microsporum</i> , <i>Trichophyton</i> , <i>Epidermophyton</i>	Rohkem või vähem ümarad ketendavad haiguskolded, sageli põletikulise kõrgeenenud servaalaga	Esmane diagnostika: dermatofüütide DNA paneel või mikroskoopia + külv (eelistatud zoofiilse tekitaja kahtluse korral) Ravijärgne kontroll: mikroskoopia + külv
PEANAHA SEENHAIGUS	Dermatofüüdid perekondadest <i>Microsporum</i> ja <i>Trichophyton</i>	Ümar haiguskolle, ketendus, juuste murdumine peanaha lähedalt	Esmane diagnostika: dermatofüütide DNA paneel või mikroskoopia + külv (eelistatud zoofiilse tekitaja kahtluse korral) Ravijärgne kontroll: mikroskoopia + külv

SYNLAB Eesti dermatofüütide laboratoorne diagnostika

Analüüs	Materjal	Analüüsimeetod	HK kood
Dermatofüütide DNA paneel	Skarifitseeritud materjal kahjustatud küüneplaadilt või nahalt, juuksed	PCR, hübriidsatsioonanalüüs (Luminex xMAP®)	66608 x 2
Dermatofüütide mikroskoopia ja/või külv	Skarifitseeritud materjal kahjustatud küüneplaadilt või nahalt, juuksed	Külv Sabouraud glükoosagarile ning 2% linnaseagarile; faaskontrast- või fluorestsentsmikroskoopia	66500 (mikroskoopia), 66510 ja 66511 (külv), 66521 (liigi samastamine)
<i>Candida</i> DNA paneel	Skarifitseeritud materjal kahjustatud küüneplaadilt või nahalt	PCR, hübriidsatsioonanalüüs (Luminex xMAP®)	66608 x 2